

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 677/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Ružinovské centrum, a.s.**, Klincová 35, Bratislava, IČO 35 918 594, zastúpenej advokátom JUDr. Júliusom Jánošíkom, Klincová 35, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-9C/9/2020 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 9C/9/2020) a v konaní o sťažnosti na postup súdu z 8. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia (pôvodne konanie vedené okresným súdom), ako aj v konaní o sťažnosti z 8. decembra 2023, ktorú sťažovateľka podala podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Sťažovateľka navrhuje priznať jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 600 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených, ako aj vyžiadaného súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vyplýva, že žalobcovia ([REDACTED] a [REDACTED]) podali 30. januára 2020 proti sťažovateľke ako žalovanej žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 105,37 eur s príslušenstvom žalobkyni a v sume 104,89 eur s príslušenstvom žalobcovi z titulu neoprávneného zvýšenia zálohových platieb vykonaných sťažovateľkou s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 9C/9/2020 z 25. februára 2020 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť bezodkladne odblokovať žalobcom vstup do garážového domu a zdržať sa akéhokolvek obmedzovania výkonu vlastníckeho práva žalobcov k parkovacím stojiskám.
4. V priebehu obdobia marec 2020 až júl 2020 boli vykonávané procesné úkony spočívajúce v doručovaní žaloby a vyjadrení sťažovateľky (žalovanej) a repliky žalobcov.
5. Vo veci sa uskutočnili pojednávania s meritórnym prejednaním 11. mája 2021, 14. septembra 2021, 16. novembra 2021, 15. februára 2022 a 7. apríla 2022.
6. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v uvedenej veci z okresného súdu na mestský súd.
7. Podaním z 25. júna 2024 žalobcovia zobrali v celom rozsahu žalobu späť a navrhli napadnuté konanie zastaviť. Mestský súd vyzval 24. júla 2024 sťažovateľku na vyjadrenie, či súhlasí so späťvzatím žaloby. Na výzvu reagovala sťažovateľka podaním z 30. júla 2024, ktorým so späťvzatím vyjadrila súhlas.
8. Uznesením mestského súdu č. k. B2-9C/9/2020-851 z 2. septembra 2024 (právoplatným 15. októbra 2024) bolo napadnuté konanie zastavené (výrok I), sťažovateľke bol priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok II) a žalobkyni bol vrátený súdny poplatok (výrok III).
9. Uznesením mestského súdu sp. zn. B2-9C/9/2020 z 11. novembra 2024 bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania v sume 644,07 eur (výrok I) a žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania v sume 643,55 eur (výrok II).

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka argumentuje, že posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 7. apríla 2022, pričom pojednávanie bolo odročené na 23. jún 2022 s tým, že vo veci boli vykonané všetky navrhnuté dôkazy a sporové stany si mali pripraviť záverečné reči. Následne nariadené pojednávania boli zrušené z rôznych dôvodov, pričom vo veci konajúci súd po dobu viac ako jedného roka nenariadil pojednávanie a predchádzajúce odročenia zo strany konajúceho súdu „*boli pochybné, priam až nedôvodné.*“.
11. Sťažovateľka vo veci podala sťažnosť na postup súdu podľa zákona o súdoch 8. decembra 2023, na ktorú dosiaľ nebolo vôbec reagované, čím došlo k porušeniu § 65 ods. 1 zákona o súdoch, podľa ktorého sťažnosť musí byť vybavená do 30 dní odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie.
12. Prieťahy v napadnutom konaní presiahli obdobie 2 rokov, pričom prieťahy v konaní o sťažnosti prekročili zákonnú lehotu viac ako štvornásobne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní vedenom mestským súdom, ako aj v konaní o sťažnosti na postup súdu podľa zákona o súdoch.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov postupom mestského súdu v napadnutom konaní:

14. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach už vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (m. m. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, IV. ÚS 201/2018, IV. ÚS 172/2020), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 190/2019).

15. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci sťažovateľky vyplýva, že po podaní žaloby okresný súd vo veci konal plynulo, keď vykonával procesné úkony súvisiace s doručovaním žaloby a vzájomných vyjadrení sporových strán a zároveň rozhodol vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V napadnutom konaní sa uskutočnilo päť pojednávaní, v rámci ktorých došlo k meritórnemu prejednaniu veci.

16. Na priebeh napadnutého konania (jeho dĺžku) mala objektívne nepriaznivý vplyv aj pandémia ochorenia COVID-19, v ktorej dôsledku bolo zrušené pojednávanie nariadené na 9. marec 2021, a to v zmysle nariadeného obmedzenia slobody pobytu a pohybu zákazom vychádzania. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k obsahovo totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pandémie môže zapríčiniť nečinnosť súdu, avšak musí ísť o ojedinelú nečinnosť trvajúcu kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, obdobne Q and R proti Slovinsku, sťažnosť č. 19938/20, rozsudok ESLP z 8. 2. 2022, § 80).

17. Vo veci sťažovateľky bolo nariadených celkovo sedem pojednávaní, ktoré sa neuskutočnili z dôležitých dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľky (pojednávanie nariadené na 1. december 2020), na strane právnej zástupkyne žalobcov (pojednávania nariadené na 27. október 2022, 27. február 2023, 26. apríl 2023 a 19. jún 2023), ako aj na strane zákonného sudcu (pojednávania nariadené na 23. jún 2022, 31. január 2023). Sťažovateľka v tejto súvislosti síce namieta pochybnosti o dôvodnosti ich odročenia, no zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie nevyplývajú skutočnosti spôsobilé preukázať záver o tom, že na odročenie pojednávaní nebol daný dôležitý dôvod tak, ako to vyžaduje zákonná právna úprava, prípadne žeby tento dôvod nebol preukázaný (§ 183 a nasl. Civilného sporového poriadku).

18. V následnom období síce možno identifikovať dlhšie obdobie absolútnej nečinnosti mestského súdu, a to od februára 2023 do septembra 2024, no s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci táto nečinnosť nedosahuje potrebnú ústavnoprávnu intenzitu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

19. V tejto súvislosti treba poznamenať, že ďalšie konanie a jeho bezprieťahovosť ovplyvnili aj zmeny súvisiace s novým usporiadaním všeobecných súdov, tzv. nová súdna mapa na základe zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov a zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. júna 2023 a s tým súvisiace organizačné zmeny (sťahovanie, zmena súdnych úradníkov a pod.).

20. Súčasťou už stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je konštatovanie, podľa ktorého nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 550/2020), obzvlášť ak sa porušenie tohto práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. I. ÚS 461/2021). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého orgánu verejnej moci nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (m. m. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

21. Nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (m. m. II. ÚS 357/2021).

22. V kontexte skutočnosti, že vec sťažovateľky je právoplatne skončená, pričom celková dĺžka konania vo veci žaloby mierne presahuje obdobie štyroch rokov, poukazuje ústavný súd aj na rozhodovacu prax a judikatúru ESĽP, ktorá v obdobných civilných veciach túto dĺžku toleruje (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

23. V postupe mestského súdu sa síce vyskytlo obdobie nečinnosti presahujúce jeden rok, no s prihliadnutím na skutočnosť, že vec žaloby je v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti právoplatne skončená, pričom celková doba napadnutého konania od podania žaloby až po právoplatné skončenie konania o nej nepresahuje obdobie tolerovateľné v rozhodovacej činnosti ESĽP (4 roky a 8 mesiacov), berúc do úvahy predmet sporu (bod 2 tohto uznesenia), ústavný súd dospel k záveru o tom, že postup mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po

prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

24. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti, aplikujúc závery už uvedenej judikatúry ústavného súdu a ESLP a vychádzajúc z aktuálneho stavu napadnutého konania, ktoré je právoplatne skončené, a zohľadňujúc predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľku, ústavný súd dospel k záveru, že postup mestského súdu nie je poznačený prietahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v relevantnej časti smerujúcej proti postupu mestského súdu v napadnutom konaní pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom mestského súdu v konaní o sťažnosti na postup súdu:

25. V nadväznosti na vymedzený predmet ústavného prieskumu v tejto časti rozhodnutia (postup mestského súdu pri vybavovaní sťažnosti podľa zákona o súdoch) ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej takýto postup nemožno považovať *ratione materiae* za súčasť základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 210/2011, II. ÚS 199/2017, I. ÚS 195/2015).

26. Uvedené skutočnosti súčasne vylučujú existenciu takej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom mestského súdu pri vybavovaní sťažnosti a namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá by zakladala relevantný dôvod na vyslovenie jeho porušenia po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

27. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné v časti smerujúcej proti postupu mestského súdu v konaní o sťažnosti na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že na prerokovanie návrhu nemá ústavný súd právomoc.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu